

EELNÕU
I lugemine
eelnou algataja: Vallavalitsus

HÄÄDEMEESTE VALD
HÄÄDEMEESTE VALLAVOLIKOGU
MÄÄRUS

Uulu

28. november 2019 nr

Häädemeeste valla haridusvaldkonna arengukava
aastateks 2019-2022 vastuvõtmine

Määrus kehtestatakse Eesti Vabariigi haridusseaduse § 7 lõike 2 punkti 1, kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 lg 3 p 2 ning Häädemeeste valla põhimääruse § 78 lg 2 p 2 alusel.

§ 1. Vastu võtta Häädemeeste valla haridusvaldkonna arengukava aastateks 2019-2022 (lisatud).

§ 2. Määrus jõustub seadusega ettenähtud korras.

Andrus Soopalu
Volikogu esimees

Lisa 1: Häädemeeste valla haridusvaldkonna arengukava aastateks 2019-2022.

SELETUSKIRI

Määruse eelnõu “Häädemeeste valla haridusvaldkonna arengukava aastateks 2019-2022 vastuvõtmine” juurde

Eelnõu eesmärk

Käesoleva arengukava eesmärgiks on haridusvaldkonna kui ühe olulisema valdkonna analüüs ja sellest tulenevalt tegevussuundade väljatöötamine haridusvaldkonna vajaduspõhiseks, süsteemseks ja jätkusuutlikuks arendamiseks Häädemeeste vallas.

Eelnõu juriidiline alus

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 lg 3 p 2 kohaselt võib vald koostada mõne tegevusvaldkonna arendamiseks täiendava arengukava. Käesoleval juhul siis haridusvaldkonna arendamiseks.

Häädemeeste valla põhimääruse § 78 lg 2 p 2 kohaselt annab ka põhimäärus õiguse koostada valdkondlik arengukava.

Eesti Vabariigi haridusseaduse § 7 lõike 2 punkti 1 kohaselt kohalikud omavalitsused kavandavad oma halduspiirkonna hariduse arengu programme ja viivad neid ellu.

Eelnõu sisu

Kohaliku omavalitsuse ülesanne on kindlustada oma haldusterritooriumil elavatele inimestele alus- ja üldhariduse omandamise võimalused. Samas pakkuda noortele ka läbi huvihariduse mitmekülgseid arenguvõimalusi. Seda ülesannet täidab haridusasutuste võrk koos kvalifitseeritud pedagoogilise personali ja arendava õpikeskkonnaga.

Arengukava on kokkulepe, kus on välja toodud põhimõtted, mida peetakse silmas iga konkreetse haridusotsuse vastuvõtmisel.

Haridusvaldkonna arengukava koostamiseks moodustas vallavalitsus 5-liikmelise juhtrühma, kelle eestvedamisel koostati tegevuskava, mis nägi ette rida koostöökohtumisi haridus- ja sotsiaalkomisjoniga, haridusasutuste juhtidega ning valla pedagoogide ja hoolekogude esindajatega. 2018. aasta märtsikuisel kohtumisel jagati ülesanded komisjoni liikmete vahel valdkondlike andmete kogumiseks. 26. aprillil kohtus töögrupp Metsapoolse koolimajas, et saada ülevaade kogutud andmetest. Samal koosolekul moodustati 3 väiksemat töörühma, kes 17. maiks pidid tegema SWOT analüüsi haridus- ja noorsootöö valdkonnale, pakkuma välja visiooni haridusvaldkonnale, välja tooma visioonist lähtuvad prioriteedid, haridusvõrgu arendamise eesmärgid ning sellest tuleneva prognoosi valla koolivõrgule tulevikus, vajalikud investeeringud haridusse, koostöö erinevate sihtgruppidega, vajaduse õppekavade arendamiseks ja haridusvõrgu ümberkorraldusega kaasnevad riskid.

23. mai kokkusaamisel Häädemeeste Lasteaias esitles iga töögrupp omi läbi vaieldud seisukohti. Kuna leidsime, et vaja oleks põhjalikku rahvastikuprognoosi pikale perioodile, kaasasime arengukava koostamisse eksperdid OÜ Cumulus Consultingust.

27. augustil toimus ekspertide juhtimisel Treimani Rahvamajas laiapõhjaline kaasamisseminar visiooni ja eesmärkide määratlemiseks, kus osalesid kõigi haridusasutuste pedagoogid, vallavalitsuse ametnikud, hoolekogude esindajad. Seminaril moodustatud töögruppides said kohalolijad väljendada omi seisukohti.

Sellise koostöö tulemusena on formeerunud Häädemeeste valla haridusvaldkonna arengukava. Esimese lugemise katkestamise järgselt on hariduse arengukava seisukohti tutvustatud ka kõigil 2019. aasta I kvartali jooksul toimunud vallavalitsuse poolt läbi viidud avalikel külade koosolekutel. Kokku osales nendel koosolekutel ca 300 inimest.

Haridusvaldkonna arengukava on valdkondliku kavana lähtunud Hädameeste valla arengukavast.

Arengukava hõlmab alus-, üld- ja huviharidust, koosnedes kolmest osast. Esimene käsitleb praegust olukorda, seejuures on koostatud laste ja noorte arvu prognoos, et saada ülevaade võimalikest tulevikus toimuvatest muudatustest. Teises osas on välja toodud strateogia – visioon ja eesmärgid haridusastmete kaupa. Kolmanda osa moodustab tegevuste ja investeringute kava. Täpsemini nähakse arengukava elluviimiseks vajalikud vahendid ette igal aastal koostatavas vallaeelarves.

Haridusvaldkonna läbivad põhimõtted on:

Koostöö – kõikide haridusvaldkonna osapoolte (pered, hoolekogud, lasteaiad, koolid, noortekeskus, huvikool, omavalitsus jt) vahel toimib süsteemne koostöö.

Õppeprotsessides kasutatakse koostöist õpiprintsiipi;

Individuaalsus – kõikides haridusasutustes arvestatakse lapse ja noore individuaalseid vajadusi.

Õppeprotsessides kasutatakse ennastjuhtivaid õpiprintsiipi – õppija vastutab oma õpingute ja arengu eest, seab eesmärgid ning otsib lahendusi;

Ettevõtlikkus – igas lapses ja noores kujundatakse avatud ja seoseid loovat hoiakut, vormides neid elukestvateks õppijateks;

Otstarbekus – olemasolev haridustaristu pind on kasutatud mõistlikult, üheski asutuses pole lapse kohta liiga palju või vähe ruutmeetreid.

Kui haridusvaldkond tegutseb arengukavas kokkulepitud põhimõtete järgi, saab visiooni kohaselt Hädameeste vallast iga laps ja noor kvaliteetse eluks vajaliku ettevalmistuse. Siin töötavad motiveeritud oma tööd südamega tegevad õpetajad ja tugispetsialistid. Õpikeskkond on turvaline ja vastab igas haridusasutuses tänapäevasele käsitlusele. Haridusvõrk võtab arvesse elanike arvu, paiknemist ja igapäevaseid liikumismustreid.

Haridusvaldkonna arengukava toob välja kitsaskohad, mille lahendamiseks on läbi kaalutud erinevaid stsenaariumeid. Stsenaariumite kirjeldused sisaldavad ka täiendavat informatsiooni arvandmete näol ning haridus- ja sotsiaalkomisjoni liikmete poolt läbi kaalutud plusse ja miinuseid.

Hädameeste valla haridusvaldkonna arengukavas välja toodud kitsaskohtade lahendamise võimalusi:

Hädameeste valla haridusvaldkonna peamised kitsaskohad on tihedalt seotud rahvastikuarengute ja ruumilise eripäraga. Kui Hädameeste piirkonnas elanike arv on pidevalt langenud, siis Tahkuranna piirkonnas on elanike arv mõnevõrra kasvanud, seda eriti Pärnu linnale lähemal asuvates külates. Juba varasema, ca 25 aastaga, on kukkunud elanike arv Hädameeste piirkonnas ligemale 4 tuhandelt elanikult ca 2400 elanikuni. Samamoodi on langenud laste arv valla haridusasutustes. 2018. aastal tegi vallavalitsus küsitluse Hädameeste piirkonnas, kus uuris ca 50-le Hädameeste valla elanike registris kodus olevale väikelapsele lasteaiakoha vajalikkust. Küsitletud vanematest teatas ca 14 %, et nad enam ei ela Hädameeste vallas ja kohta ei vaja. Seega on tegelik elanike arv ja seeläbi ka laste arv registris olevatega võrreldes veelgi väiksem. Hädameeste piirkonnas võib täna reaalselt elada vaid veidi üle 2100 elaniku. Rahvastikuprognoosist nähtub, et seniste protsesside jätkudes väheneb tulevikus mõnevõrra lasteaiaealiste laste ja märkimisväärselt kooliealiste laste arv Hädameeste piirkonnas veelgi. Lasteaia- ja koolikohad on täitmata ja järjest enam jäävad täitmata, see tähendab ühikukulu kasvu ning toob kaasa vajaduse haridusvõrgu optimeerimiseks. Seda olukorras, kus ajas väheneb tööealise elanikkonna arv ja seega ka maksutulu ning üha suureneb surve sotsiaalteenuste kasvule. Teisest küljest tingivad valla kuju ja pikad vahemaad olukorra, kus lasteade ja koolide säilitamine olemasolevatel kohtadel on elanikkonnale teenuse kättesaadavust arvestades mugavam.

Prognoosi kohaselt: Aastaks 2030 kahaneb lasteaiaaialiste laste arv 7–12%, põhikooliealiste laste arv 10–21% ja gümnaasiumiealiste laste arv kuni 21%.

Häädemeeste valla haridusasutuste laste arvud 2019/20 õppeaastal septembri alguse seisuga:

	Asutus	2018/2019		2019/2020		I kl.
1	Metsapoole PK	44	5 kpl	45	5 kpl.	0
2	Häädemeeste KK	167/27*	12 kpl	155/24*	12 kpl	7
3	Uulu PK	153	9 kpl	162	10 kpl	20
4	Tahkuranna LAK	42	4 kpl	42	4 kpl	7
5	Muusikakool	45		45		7
6	Uulu LA	85	5	79	5	
7	Kabli LA	27	2	27	2	
8	Häädemeeste LA	52	3	68	4	
9	Tahkuranna LA	33	2	34	2	

*Häädemeeste Keskkooli juures on ära toodud esimese arvuna õpilaste koguarv koolis ja kaldkriipsu taga gümnaasiumiastmes õppivate õpilaste arv.

2018. aasta majandusaasta aruande andmetel oli olemasoleva haridusvõrgu ülalpidamiseks vaja vahendeid ca 3,4 miljonit eurot, mis moodustas 46% valla eelarvekuludest. Seoses uue õpikäsitlusega jätkub pidev vajadus haridustaristu kaasajastamiseks ja palgatõusudeks. See suurendab jätkuvat kulude tõusu haridusvaldkonnas.

Väga suureks probleemiks on õpetajate palkade suurus, kus konkureerime teiste omavalitsustega, eriti oma lähi naabritega, paremate õpetajate pärast. Paremad õpetajad tähendavad paremat õppetööd meie lastega ehk paremat tulevikku meie lastele. 2019. aastal on Häädemeeste valla õpetajate tegelik palk haridussilm.ee andmetel ca 300 eurot kuus väiksem kui Tori vallas ning ca 100 eurot kuus väiksem kui Pärnu linnas ja Saarde vallas.

Õpetajate tegelikud palgad 2019. aastal ühes kuus:

Tori vald 1761.- eurot;

Saarde vald 1567.- eurot;

Pärnu linn 1565.- eurot;

Häädemeeste vald 1451.- eurot.

Haridussilm.ee andmete alusel on Häädemeeste valla koolides 65 õpetajat, neist 17 on üle 60 aastased ning vaid 5 on alla 40 aastased. Vanuseline koosseis näitab selgelt peatset vajadust uute õpetajate järele. Juba täna on olukord, kus paremate võimalustega koolid (omavalitsused) ostavad õpetajaid üle. Häädemeeste valla õpetajate keskmine vanus läheneb 58-le.

Suurem palgafond annab võimaluse tõsta kooli õppetöö kvaliteeti. Võimalus on välja töötada palgasüsteem, kus suurema panuse andjad saavad ka suurema töötasu. Täna seisus ei ole vahet, kui hea õpetaja ollakse, koolijuhil ei ole võimalik paremale õpetajale rohkem maksta.

I STSENAARIUM ehk 0 stsenaarium haridusvõrgus ehk jääb tänane haridusvõrk.

Argumentid I stsenaariumi toetuseks:

- Jätkuks väljakujunenud süsteem. Õpilastel säilivad kohapealsed haridusvõimalused. Võimalus õppida kodulähedases lasteaias (Kabli LA), põhi- ja/või keskkoolis. Keskkonna ja olude väga selge tundmine on heal tasemel (koolieelik, õpilane-õpetaja-kodu-perekond). Väikeses kogukonnas elavad nii õpilased kui õpetajad, mis tagab omakorda tõhusama koostöö kodu ja kooli vahel. Õpetajad teavad/tunnevad peresid ja

nende olukordi, mis võimaldab omakorda probleemide korral kiiresti sekkuda (nt. õpilane ei jõua kooli või probleemne käitumine väljaspool õppetegevusi).

- Haridusvõrgu olemasolu tagab piirkonnale regionaalsed võimalused ja piirkond on atraktiivsem siia tulevatele võimalikele uutele peredele. Võimaluste puudumisel ei pruugi uusi elanikke enam tulla.
- On õpilasi, kellele sobib väike kodulähedane (bussidega lühike maa sõita, saab tulla jalgsi või rattaga) kool.
- Õpetajatel ja teistel kooli töötajatel säiliks kodulähedane töökoht.
- Ajaloolistes majades (Metsapool PK, Kabli LA) jätkuks õppetegevus. Arvestatud on kohaliku kogukonna sooviga, et kool jätkab põhikoolina. Metsapool PK-s käivate laste vanemad aktsepteerivad seda, et selles koolis õpib vähe õpilasi.
- Gümnaasiumiastme säilimisel peaks ministeerium olema valmis pakkuma paindliku gümnaasiumi hariduse võimalikkust (kohustuslikud kursused Häädemeestel, valikkursused Pärnus riigigümnaasiumis või kutsehariduskeskuses)

Istsenariumi miinused:

- Väga suur elanike arvu vähenemine, sellest tulenevalt sissetulekute vähenemine ja prognooside kohane jätkuv vähenemine näitavad seda, et tänane haridusvõrk on vallale liiga kulukas.
- Lastearvud klassides on liiga väikesed, mis ei võimalda kasutada kõiki õppemeetodeid (eriti gümnaasiumiosas).
- Haridusvõrgu laialipaisatus valla territooriumil ei ole toonud peredesse piisavalt lapsi ega kohapeale elama meelitanud piisavalt uusi lastega peresid. Kaugematesse piirkondadesse tullakse elama olenemata haridusvõrgu olemasolust ja kättesaadavusest pigem siis, kui lapsed juba suured.
- Süvenev üleriigiline õpetajate puudus tekitab olukorra, kus õpetajate hulgas on neid, kelle tase ja meetodid ei võimalda enam tänapäevast õpet tagada.
- Olemasolevatele eakatele õpetajatele on väga raske leida asendust, tuleb kasutada olukorda, kus järjest enam annavad õpilastele tunde õpetajad, kellel vastava aine kvalifikatsiooni ei ole või klassi ees oleval õpetajal puudub sootuks õpetaja kvalifikatsioon.
- Juba lähitulevikus ei jätkuks õpetajate palkadeks enam kui õpetajate miinimum, lisaks on oht, et tuleb valla rahast juurde maksta. Suur probleem tekib koolides heade õpetajate hoidmise või meelitamisega, seda nii valla kaugemates piirkondades kilomeetrite tõttu ja Uulu Põhikoolis konkureeriva tööturu tõttu Pärnu linnaga. See omakorda võib vähendada õppekvaliteeti ja Pärnu läheduse tõttu hakkavad lapsed jälle Pärnusse kooli minema. See omakorda tähendab iga lapse puhul lisakulu 1092 eurot aastas ja õpetajate palkadeks riigilt laekuva toetuse vähenemist, ehk omakorda puudust õpetajate palkadeks. Lastearv Uulu piirkonnas ei ole muutunud, kuid 7 aastat tagasi käis Uulu Põhikoolis 103 last, täna 162. Tänapäevase pearaha juures oleks 60 lapse mujale kooli minemise puhul vallale lisakulu ca 65 tuhat eurot aastas. Kui nn. jalgadega valimine

tuleb uuesti, siis ümber pöörata seda ei suuda palju aastaid, kui üldse. Seega tuleks teha kõik selleks, et hoida valla koolide head taset ja mainet.

- III kooliastmes ja gümnaasiumis vajavad õpilased sotsiaalsete oskuste arendamist ning väikeste õpilaste arvu puhul ei ole võimalik seda tagada.
- Riigi poolt makstav õpetajate palga toetus jagatakse kõikide õpetajate vahel ära. Haridusvõrgu muutmata jätmisel võib juba lähiajal juhtuda, et peame hakkama õpetajatele valla raha juurde maksuma, et tagada õpetajate miinimumpalka. Haridusvõrgu korrastamisel saaks maksta olemasolevatele õpetajatele paremat palka ning uut õpetajat vajades pakkuda talle paremaid võimalusi. Seeläbi on võimalik leida parema kvalifikatsiooniga õpetajaid ja tagada lastele paremat haridust.
- Aastaid on piirkonnas räägitud gümnaasiumi osa kadumisest ja ka Metsapoole III astme kadumisest. See omakorda on tekitanud kogukonnas ebakindlust ja mõjutanud koolides laste arvu, eriti gümnaasiumis. Praegusel kujul jätkamine tähendaks probleemi lahenduse edasilükkamist ja vallale (kõigile elanikele) kui tervikule kahju tegemist.
- Väike õpilaste arv gümnaasiumiastmes pärsib valdkondadeüleste valikprogrammide võimaldamist, erinevates õpirühmades osalemist, erinevate projektõppe võimaluste kasutamist, koostöö- ja sotsiaalsete oskuste arendamist.

II STSENAARIUM - Metsapoole Põhikoolist saab 6-klassiline kool, mis toimib uues hoones ning vana hoone läheb kasutusest välja. Häädemeeste Keskool muutub põhikooliks. Liidetakse ühtseks asutuseks Häädemeeste Lasteaed ja Kabli Lasteaed.

2020. a sügisest 10. klassi õpilasi enam vastu ei võeta, tegevus vastab ühinemislepingule. Praegustel õpilastel võimaldatakse gümnaasium Häädemeestel lõpetada.

Metsapoole Põhikooli õpilaste arvu prognoos õppeaastate lõikes.

	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26
I	0	4 (+2)	3 (+2)	3 (+2)	3(+2)	3(+1)	1(+2)
II	8	0	4	3	3	3	3
III	5	8	0	4	3	3	3
IV	5	5	8	0	4	3	3
V	4	5	5	8	0	4	3
VI	8	4	5	5	8	0	4
VII	6	8	4	5	5	8	0
VIII	4	6	8	4	5	5	8
IX	5	4	6	8	4	5	5
KOKKU	45	44	43	40	35	34	30

Kooli eelarvekulu oli 2018. aastal u 285 tuhat eurot, sellest majandamiskulu 42 tuhat ja personalikulu 243 tuhat eurot. Töökohti oli 14,6, millest õpetajaid 7,3 ja juhtimises 1,3 kohta. Riigieelarveline haridustoetus ei kata kooliõpetajate ja juhtide summaarset personalikulu, täiendav rahastus ülejäänud õpetajate palkade arvelt oli 64 tuhat eurot aastas.

Metsapoole Põhikoolis III kooliastme sulgemine toob kaasa:

- Kooli õpilaste arv kahaneb u 30-le õpilasele 2020/2021 õppeaastast, tegevus vastab ühinemislepingule;
- Tunnikoormus väheneb u 38% ehk arvestuslikult 2,8 pedagoogi täistöökohta kaob ja palgafond väheneb u 59 tuhande euro võrra aastas (2018. a arvestuses);

- Lähtuvalt laste arvust on mõistlik jätkata õppetööd ainult ühes hoones. Ühe hoone kasutusest välja minekul ja töötajate arvu languse tulemusel vähenevad majandamiskulud suurusjärgus 15 tuhat eurot aastas;
- Tühjaks jäävale koolihoonele (ilmselt vana koolimaja) on mõistlik leida uus kasutusotstarve. Arvestades elanike arvu vähesust piirkonnas (ja paiknemist eemal suurema elanike arvuga asustustsüstest), on hoone kasutamine mõne muu avaliku teenuse osutamiseks keeruline ja ka ebaotstarbekas. Realiseerimist võib raskendada hoone funktsionaalsus ja asukoht uue hoone vahetus läheduses;
- Elukohtade Iklas ja teistest lõunapoolsetest küladest pärit õpilastel pikeneb koolitee kuni 27 kilomeetrini ehk 30-minutilise bussisõidu võrra. Teisalt, osa Ikla ja Treimani külade ning ligi pool Kabli küla lastest käib juba hetkel põhikoolis Häädemeestel (ehk transpordivõimalused on olemas).

• Häädemeeste Keskkooli reorganiseerimine Häädemeeste Põhikooliks ehk gümnaasiumiastme sulgemine

Valla laste jaoks on gümnaasiumihariduse omandamise peamiseks kohaks nii täna kui tulevikus Pärnu linn, kus õpib u 85% valla gümnaasistidest. Seejuures ka üle 50% Häädemeeste paikkonna õpilastest käib koolis juba täna Pärnu linnas. Täna (2019/20 õppeaastal) õpib 48 st paikkonna gümnaasistist Häädemeeste Keskkoolis 21. Lisaks õpib väljaspool valda kutseharidussüsteemis 45 ja täiskasvanute gümnaasiumites 17 Häädemeeste valla gümnaasiumiealist last. Neist 8 Häädemeeste paikkonnast.

Häädemeeste Keskkoolis gümnaasiumiastme sulgemine toob kaasa:

- Pedagoogide arv väheneb 4,2 ametikoha võrra. Kaob vajadus rahastada gümnaasiumiastme pedagoogide palgakulu n-ö põhikooliõpetajate arvelt ja vallaeelarvest kokku ca 40 tuhande euro mahus. Tekib võimalus suurendada põhikooliõpetajate töötasu ja võtta tööle vajalikke tugispetsialiste;
- Majandamiskuludes olulist kahanemist ei toimu. Hetkel gümnaasiumi kasutuses olevad ruumid ei ole koolihoones eraldi. Mõnevõrra vähenevad kulud õppevahenditele, ringijuhtimistele, sündmustele jm koolitegevustele;
- Riigigümnaasiumis või kutseõppeasutustes õppivate lastega vallale kulu ei kaasne. Täna õpib 88-st gümnaasiumieas õpilasest 28 Koidula Gümnaasiumis (riigigümnaasium), 24 Ühisgümnaasiumis, 10 Sütevaka Humanitaargümnaasiumis ja 17 Täiskasvanute Gümnaasiumis. Munitsipaalasutustes õppivate gümnaasistide eest tuleb tasuda Pärnu linnale õppekoha tegevuskulu õpilase kohta 1092 eurot aastas 2019. a piirmäära alusel. Kuna selle stsenaariumi järgi rahaline kokkuhoid on enamjaolt personalikulu arvel, mida ei saa kasutada haridusvaldkonnast väljaspool ja kasutusest läheb välja vaid üks hoone (Metsapöle vana maja), siis tuleks edaspidi ühinemislepingu investeringute rahastamise tagamiseks optimeerida ka raamatukogude ja kultuuriasutuste võrku piirkonnas. Samuti tasuks kaaluda haridusasutuste juhtimiskulude ülevaatamist ja optimeerimist. Pärnust kaugel elavate õpilaste peredele tuleks kaaluda majutus-, transpordi- vms toetust, kui nad seda vajavad.

Argumendid II stsenaariumi toetuseks:

- Astume riigiga ühte sammu – säilima peab kodulähedane kool kuue klassi ulatuses ning gümnaasiumihariduse saab õpilane maakonna keskses.
- Pärnus (riigi)gümnaasiumis valikkursuste võimalused õpilaste jaoks palju paremad.
- III kooliastmes ja gümnaasiumis vajavad õpilased sotsiaalsete oskuste arendamist ning väikeste õpilaste arvude puhul ei ole võimalik seda tagada.

- Kulude kokkuvõtteid ning seda just Metsapoolle vana maja sulgemisel.
- Häädemeeste Keskkooli õpilane saab linnas parema valiku valikainetest, õpilasi on klassides rohkem, mis võib tagada kõrgema õpimotivatsiooni.
- Õpetajatele on võimalik maksta paremat palka.
- Parema palga tõttu on võimalik saada vajadusel uusi noori kvalifitseeritud õpetajaid ja tagada lastele paremat haridust.
- Hea ja tasuta bussiühendus nii valla piires kui Pärnuga võimaldab lastel sõita iga päev kooli ja kodu vahet.
- Häädemeeste piirkonna alusharidus koonduks kahes majas toimetavaks asutuseks, kus rühmade komplekteerimine, töötajate koormused jne. oleksid ühtselt juhitud, ehk asutus oleks ratsionaalsemalt majandatud. Juba täna juhib mõlemat asutust sama inimene.

II stsenaariumi miinused:

- Kui peres on Häädemeestel koolis käiv laps, siis noorem laps võib samuti Häädemeestele kooli minna, kuigi saaks käia Metsapoolle. See võib tähendada Metsapoolle kooli õpilaste arvu kahanemist.
- Õpetajate töökoormus väheneb, osaajaga töötavaid õpetajaid on raske leida. Õpetatavate ainete andmise kvaliteet langeb. Samas, tänane olukord on Metsapoolle sisuliselt sama, olukorda parandaks suurem koostöö Häädemeeste kooliga.
- Metsapoolle vanale koolimajale rakenduse leidmine võib võtta palju aega.
- Häädemeestel kaoks kodulähedane keskkool. Sõitmine Pärnusse võtab aega. Pärnus majutus kulukas, õpilaskodud gümnaasiumide juures puuduvad.
- Häädemeeste Keskkooli hoone vajab ülalpidamiskulusid tänases mahus, st majanduslik kokkuvõtteid puudub.
- Vallavolikogu haridus- ja sotsiaalkomisjonis tehti ettepanek Metsapoolle Põhikooli muutmiseks 6-klassiliseks 2022. aasta sügisest. Selle tagajärjel ei jätkuks vallal juba lähitulevikus õpetajate palkadeks enam kui õpetajate miinimum, lisaks on oht, et tuleb valla rahast juurde maksta. Suur probleem saab olema Uulu Põhikoolis heade õpetajate hoidmise või meelitamisega konkurents Pärnu linnaga. See omakorda võib Uulus vähendada õppekvaliteeti ja Pärnu läheduse tõttu hakkavad lapsed jälle Pärnusse kooli minema. See omakorda tähendab iga lapse puhul kulu juurde 1092 eurot aastas. Laste arv Uulu piirkonnas ei ole muutunud, kuid 7 aastat tagasi käis Uulu Põhikoolis 103 last, täna 162. Tänapäevaste laste juures on 60 lapse puhul vallale lisakulu ca 65 tuhat eurot aastas. Kui nn. jälgadega valimine tuleb, siis ümber pöörata seda ei suuda palju aastaid, kui üldse. Seega tuleks teha kõik selleks, et Uulus tase ja maine ei langeks.

III STSENAARIUM - Metsapoolle kool jätkaks Lasteaed-Algkoolina Metsapoollel (4 klassi + lasteaiarühm). Häädemeeste Keskkool muutub põhikooliks.

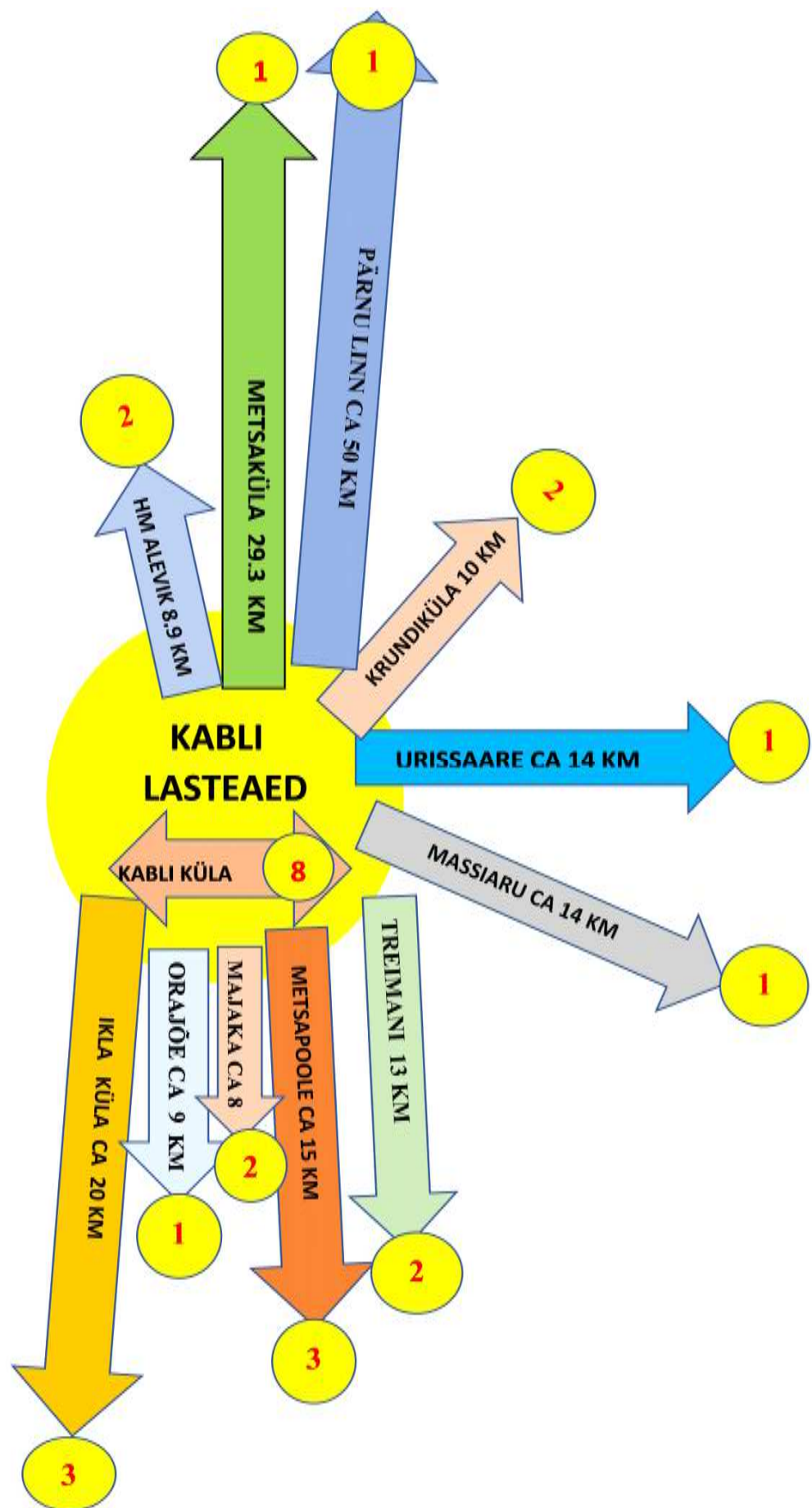
Selle stsenaariumi kohaselt rakenduksid stsenaarium II kohased punktid Häädemeeste Keskkooli osas. Selle stsenaariumi kohaselt ei jääks Kablisse lasteaeda ja maja saaks võõrandada.

Rahvastikuprognnoosi järgi lasteaedade toimimises rahvastikuarengud lähitulevikus otseselt olulisi muutusi kaasa ei too. Sõltuvalt lasteaialaste jaotumisest asutuste vahel võib perspektiivis (aastatel 2030+) osutada mõistlikuks mõne rühma sulgemine.

Sündimus 2012-2019 Kabli Lasteaia teeninduspiirkonnas (täna lapsed nendest küladest)

Sündinud	Kabli	Ikla	Metsapoole	Orajõe	Treimani	Urissaare	Massiaru	Krundiküla	Kokku
2012	1	1						2	4
2013	2	1	2				1	1	7
2014	2			1		2		1	6
2015	1	1	2		2	2	1		9
2016	3					1		1	5
2017	3					1		1	5
2018	1		1					2	4
2019		1						1	2

Krundiküla, Urissaare ja Masssiaru lapsi on nii Kabli kui Häädemeeste Lasteaias.

III stsenaariumi toetuseks:

- Rahaline kokkuhoid ühe lasteaia rühma pedagoogilise personali arvelt ca 45 000 aastas. Selle stsenaariumi alusel jaguneks laste arvult täituvusega ca 1,5 rühmaga Kabli ja 3,5 rühmaga Häädemeeste lapsed selliselt, et üks rühm (väike) oleks Metsapoollel ning 4 rühma Häädemeestel. Kokku oleks tänase 5 rühma asemel 4 rühma.
- Metsapoollele lasteaiaühiku toomine võiks motiveerida piirkonda uusi peresid tulema, sest lasteaed koos algkooliga asuks lähedal.
- Kaovad Kabli Lasteaia hoone ülalpidamiskulud. Kokkuhoid majanduskuludelt ca 10 tuhat eurot ja personalikuludelt ca 60 tuhat eurot. Summad on arvestatud selliselt, mis kulu stsenaarium III puhul jääb vallale tervikuna väiksemaks koosmõjus koolidega.
- Metsapoolle kooli pedagoogilise personali arvelt vabaneks veel vähemalt üks (2,8 + 1) õpetaja ametikoht.
- Võimalik võõrandada Kabli Lasteaia maja.
- Pärnus (riigi)gümnaasiumis valikkursuste võimalused õpilaste jaoks palju paremad.
- III kooliastmes ja gümnaasiumis vajavad õpilased sotsiaalsete oskuste arendamist ning väikeste õpilaste arvude puhul ei ole võimalik seda tagada.
- Kulude kokkuhoid ning seda just Metsapoolle vana maja sulgemisel.
- Häädemeeste Keskkooli õpilane saab linnas parema valiku valikainetest, õpilasi on klassides rohkem, mis võib tagada kõrgema õpimotivatsiooni.
- Õpetajatele on võimalik maksta paremat palka.
- Parema palga tõttu on võimalik saada vajadusel uusi noori kvalifitseeritud õpetajaid ja tagada lastele paremat haridust.
- Võimaldaks luua piirkonda ühe lasteasutuse lasteaed-algkooli. Kuna lasteaia vanuses laps liinibussiga ise ei sõida, siis potentsiaalselt väheneks Treimani-Metsapoolle-Ikla piirkonnas lastevanematel laste lasteaeda viimise kulud.
- Väga hea ja tasuta bussiühendus nii valla piires kui Pärnuga võimaldab lastel sõita iga päev kooli ja kodu vahet.

III stsenaariumi miinused:

- Kui Kablis pole lasteaeda, siis kaob Metsapoolle kooli „taimelava“ ja oht on, et kool hääbub täielikult.
- Metsapoolle uude majja on raske lasteaiaühiku paigutada. Maja planeering ei võimalda kooli ja lasteaia jaoks ühist töökeskkonda luua ilma suuremate investeeringuteta.
- Kui Metsapoollele tekiks lasteaiaühik, siis oleks see ühe rühmaga liitühik, kus toimetaksid/õpiksid väga erinevas vanuses lapsed (nt. 2-7. aastased). Sellises

liitrühmas on õppetegevust väga keeruline planeerida. Lapsi oleks selles rühmas vähe (rühmaarvu ei saa täis).

- Kabli Lasteaia sulgemisel kaoks lasteaed, mis on hetkel Kabli "südameks". Kui maale peaks uusi peresid tulema, siis valitakse ikka piirkonnad, kus on olemas lasteaed. Kabli lasteaia plussiks on keskkond, puhas loodus, mere lähedus, loodumaja, õpperajad jne. Miljöö ja keskkond on see, mis paneb lapsevanemaid oma last just sellisesse lasteaeda panema. Sulgemine kiirendaks külaelu hääbumist, sest võimalusel valitakse elukoht lasteaia ja siis lähima kooli olemasolu järgi.
- Kui peres on Häädemeestel koolis käiv laps, siis noorem laps võib samuti Häädemeestele kooli minna, kuigi saaks käia Metsapoolel. See võib tähendada Metsapoolle kooli õpilaste arvu kahanemist.
- Metsapoolle vanale koolimajale rakenduse leidmine võib võtta palju aega.
- Häädemeestel kaoks kodulähedane keskkool. Sõitmine Pärnusse võtab aega. Pärnus majutus kulukas, õpilaskodud gümnaasiumide juures puuduvad.
- Häädemeeste Keskkooli hoone vajab ülalpidamiskulusid tänases mahus, st pole majanduslikku kokkuhoidu.

IV STSENAARIUM

Metsapoolle 4-klassiline algkool koos lasteaiarühmaga kolib Treimani Rahvamajja, Häädemeeste Keskkool muutub põhikooliks.

See stsenaarium eeldaks kõikidele haridusasutustele kehtestatud nõuetele vastavate ruumide renoveerimist Treimani rahvamajas. Lisaks õueala loomine lasteaia ja kooli tarvis. Toitlustamise tingimuste loomist. Samas, selle läbi saaks korda kogu hoone. Metsapoolle kompleksi saaks võõrandada kogu mahus, mis võiks piirkonda tuua ettevõtluse ja luua töökohti.

IV stsenaariumi toetuseks:

- Treimani rahvamaja hoone põhjalik remont.
- Treimani piirkonna seltsielu jääks toimima tänastesse ruumidesse ja ei peaks kolima lähedal asuvasse Metsapoolle koolimajja ning täielikult renoveeritud Kabli seltsimajja.
- Treimani raamatukogu jääks tänastesse ruumidesse.
- Metsapoolle võõrandatud hoonetes tekiks ettevõtlus, tuleksid piirkonda töökohad.
- Rahaline kokkuhoid ühe lasteaia rühma pedagoogilise personali arvelt ca 45 000 aastas. Selle stsenaariumi alusel jaguneks laste arvult täituvusega ca 1,5 rühmaga Kabli ja 3,5 rühmaga Häädemeeste lapsed selliselt, et üks rühm (väike) oleks Treimanis ning 4 rühma Häädemeestel. Kokku oleks tänase 5 rühma asemel 4 rühma.

- Kaovad Kabli Lasteaia hoone ülalpidamiskulud. Kokkuhoid majanduskuludelt ca 10 tuhat eurot ja personalikuludelt ca 60 tuhat eurot. Summad on arvestatud selliselt, mis kulu stsenaarium IV puhul jääb vallale tervikuna väiksemaks koosmõjus koolidega.
- Treimani lasteaia rühma toomine võiks motiveerida piirkonda uusi peresid tulema, sest lasteaed koos algkooliga asuks lähedal.
- Metsapoole/Treimani kooli pedagoogilise personali arvelt vabaneks veel vähemalt üks (2,8 + 1) õpetaja ametikoht.
- Võimalik võõrandada Kabli Lasteaia maja.
- Metsapoole koolikompleksi ja Kabli Lasteaia hoone võõrandamisel tekkiva tulu arvelt saaks rekonstrueerida Treimani Rahvamaja hoone piirkonda tugevdavaks ühtseks kultuuri- ja haridushooneks.
- Pärnus (riigi)gümnaasiumis valikkursuste võimalused õpilaste jaoks palju paremad.
- III kooliastmes ja gümnaasiumis vajavad õpilased sotsiaalsete oskuste arendamist ning väikeste õpilaste arvude puhul ei ole võimalik seda tagada.
- Kulude kokkuhoid Metsapoole kompleksi ja Kabli lasteaia hoone võrra.
- Häädemeeste Keskkooli õpilane saab linnas parema valiku valikainetest, õpilasi on klassides rohkem, mis võib tagada kõrgema õpimotivatsiooni.
- Õpetajatele on võimalik maksta paremat palka.
- Parema palga tõttu on võimalik saada vajadusel uusi noori kvalifitseeritud õpetajaid ja tagada lastele paremat haridust.
- Võimaldaks luua piirkonda ühe lasteasutuse lasteaed-alkooli. Kuna lasteaia vanuses laps liinibussiga ise ei sõida, siis potentsiaalselt väheneks Treimani-Metsapoole-Ikla piirkonnas lastevanematel laste lasteaeda viimise kulud.
- Väga hea ja tasuta bussiühendus nii valla piires kui Pärnuga võimaldab lastel sõita iga päev kooli ja kodu vahet.

IV stsenaariumi miinused:

- Loobutakse Metsapoole olemasolevast õpi- ja olmekeskonnast.
- Treimani Rahvamaja renoveerimine lasteaed-alkooliks on väga kulukas.
- Metsapoole Põhikooli hoonekompleksi võõrandamine võib võtta aega.
- Metsapoole kooli uus koolimaja on täna kõige kaasaegsem kogu vallas.
- Kui Kablis pole lasteaeda, siis kaob Metsapoole kooli „taimelava“ ja üsna tõenäoline, et kool hääbub täielikult.
- Kui Treimani tekiks lasteaiarühm, siis oleks see ühe rühmaga liitrühm, kus toimetaksid/õpiksid väga erinevas vanuses lapsed (nt. 2-7. aastased). Sellises

liitrühmas on õppetegevust väga keeruline planeerida. Lapsi oleks selles rühmas vähe (rühmaarvu ei saa täis).

- Kabli Lasteaia sulgemisel kaoks lasteaed, mis on hetkel Kabli "südameks". Kui maale peaks uusi peresid tulema, siis valitakse ikka piirkonnad, kus on olemas lasteaed. Kabli lasteaia plussiks on keskkond, puhas loodus, mere lähedus, loodumaja, õpperajad jne. Miljöö ja keskkond on see, mis paneb lapsevanemaid oma last just sellisesse lasteaeda panema. Sulgemine kiirendaks külaelu hääbumist, sest võimalusel valitakse elukoht lasteaia ja siis lähima kooli olemasolu järgi.
- Kui peres on Häädemeestel koolis käiv laps, siis ka noorem laps võib minna Häädemeestele, kuigi saaks käia Metsapöole/Treimanis ning õpilaste arv väheneks.
- Häädemeestel kaoks kodulähedane keskkool. Sõitmine Pärnusse võtab aega. Pärnus majutus kulukas, õpilaskodud gümnaasiumide juures puuduvad.
- Häädemeeste Keskkooli hoone vajab ülalpidamiskulusid tänases mahus.

KOKKUVÕTTEKS stsenaariumid I-IV

Ilma haridusvõrku muutmata edasi minna ei ole mõistlik ei majanduslikult ega veel olulisemalt õpilaste sotsiaalsete oskuste arendamise võimaluste vajakajäämise tõttu väikestes klassides. Vaja on täita ühinemislepingu investeringute osa, mida vald juba täna ei suuda täita algselt soovitud 4 aasta jooksul, sest vahendeid lihtsalt ei ole nii palju. Lisaks vajavad väga suuri investeringuid vee- ja kanalisatsioonisüsteemid Häädemeeste piirkonnas, mis on elutähtsad teenused ja KOV peab neid nõudeid täitma. Kogu haridusvõrgu ülalpidamine endises mahus järjest süvendab probleeme. Kulude kokkuhoiu edasilükkamine oleks vastutustundetu ja seab seda enam ohtu valla poolt tagatavate elutähtsate teenuste pakkumise. Lisaks tuleb haridusstrateegiat vaadata vallas tervikuna, kuna õpetajate palkade mõju on ülevallaline ja praegu koheselt muudatust tegemata jättes on suur oht koolides heade õpetajate palkade konkurentsivõimetus, mis omakorda pikas perspektiivis võib viia õppetase languseni, seeläbi õpilaste arvu languseni vallas tervikuna, mis toob lisakulud õpilaspäraseks näol ning õpilaste arvu langedes omakorda õpetajatele makstava toetuse languse riigi poolt. Kiirelt haridusvõrku muutes suudaksime ise protsesse kontrollida.

Majanduslikult ja piirkonda tugevdavalt on kõige ratsionaalsem stsenaariumi nr IV rakendamine.

Senised arutelud ja vestlused Treimani piirkonna inimestega on näidanud, et emotsionaalselt on kõige raskem lahti lasta pika ajalooga Metsapöole koolikompleksist. Kindlasti ei saa mööda vaadata ohust, et Kabli lasteaia kadumisega võib oluliselt väheneda Treimani piirkonna kooli olemasoluks vajalik nn. taimelava.

Lähtuvalt eeltoodule on optimaalseim ja mõistlikum II stsenaariumi rakendamine.

Haridusvaldkonna arengukava eelnõu on läbi arutatud Häädemeeste Vallavolikogu Haridus- ja sotsiaalkomisjoni koosolekul 18. novembril 2019 ning arengukavasse on sisse viidud komisjoni seisukoht.

Arengukavas on komisjoni ja vallavalitsuse hääletuse tulemusel Metsapöole kooli ümberkujundamisel märgitud kaks erinevat aastat. Küll peab siinkohal arvestama asjaoluga, et volikogu komisjoni koosolekust võtsid väga aktiivselt osa ja hääletasid komisjoni liikmed, kelle töökoormus, ehk ka isiklik sissetulek, haridusvõrgu ümberkujundusel muutuks.

Haridusvaldkonna arengukava on tutvustatud seni kogu aeg Metsapöole Põhikooli ümberkujundamisega 2020. aastast.

Väga selge vajaduse ja põhjuse selleks annab nii arengukava ise kui viimase 3 kuu jooksul koostatud stsenaariumid, kuhu oma suure panuse andis ka Häädemeeste Vallavolikogu Haridus-ja sotsiaalkomisjon. 26.11.2019. a. vaatas koostatud dokumendid koos stsenaariumitega veelkordselt üle Häädemeeste Vallavalitsus. Häädemeeste Vallavalitsuse seisukoht oli ühehäälselt stsenaarium II kasuks, kus Metsapoolse Põhikoolist saab 6-klassiline kool 2020. aastal, mis toimib uues hoones ning vana hoone läheb kasutusest välja. Häädemeeste Keskkool muutub põhikooliks 2022. aastast, kusjuures alates 2020. aastast 10. klassi ei avata. Liidetakse ühtseks asutuseks Häädemeeste Lasteaed ja Kabli Lasteaed.

Eelnõu algataja: Vallavalitsus

Eelnõu ja seletuskirja koostajad: abivallavanem Helve Reisenbuk ja vallavanem Karel Tõlp

Käesolev eelnõu seletuskiri on koostatud 04.12.2019. a. Eelnõu seletuskiri on tervikuks kokku liidetud 28.11.2019. a. toimunud Häädemeeste Vallavolikogu istungile esitatud materjalide alusel.